

Ilaqutariit inuussutis- sarsiutigalugu paaq- qinnittartut

Iliuusissaq nutaaq - Inissiinissamut periarfissaq nutaaq

Inuussutissarsiutigalugu ilaqutariinnik paaqqinnittartoqarlerneratigut kommunit meeqqanik inuusuttunillu immikkut paaqqutarineqartariaqartunik isumagineqartariaqartunillu inissiisalernissaannik nutaamik piarfissineqarput. Inuussutissarsiutigalugu ilaqutariit paaqqinnittartut tassaapput angerlarsimaffiit perorsaanermik tunngaveqartut meeqqap inuusuttunilluunniit sivikinnerusumik sivisunerusumilluunniit inissisimaf-figisinnaasaat.

Pineqartumi maleruagassat atuuttut tassaapput: Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq, aamma Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 17, 1. juli 2003-meersoq.

Kikkut inuussutissarsiutigalugu ilaquataariittut paaqqinnittartut atorfinissinnaappat

Illit imaluunniit katissimasat / inooqatigisat perorsaasutut ilinniar-simava? Imaluunniit arlarsi perorsaanermut tunngasunik suliaqarluni meeqqanik aamma inuusuttunik imaluunniit innarluutilinnik sullissinnermi misilittagaqarpa? Imaluunniit sanilliunneqarsinnaasumik ilinniagaqarpit / pa soorlu ilinniartitsisutut, inunnik isumaginnittutut, inunnik isumaginninnermi ikiortitut imaluunniit allamik isumagin-ninnermi sullissinnermik ilinniagaqaruit ukiunilu arlalinni meeqqanik aamma inuusuttunik innarluutilinnilluunniit immikkut ittumik paaqqutarineqartariaqartunik isumagineqartariaqartunilluunniit angerlarsimaffimmiit allaanerusumik misilittagaqarpit / pa?

Illit periarfissaqarputit imaluunniit inooqatigisat peqatigalugu kommunimut najugaqarfigisannut inuussutissarsiutigalugu ilaquata-riittut paaqqinnittartut atorfininnissamik qinnuteqarsinnaallutit. Tamatuma kingunerisaanik kommunip nalilersussavaasi inuus-sutissarsiutigalugu ilaquatariittut paaqqinnittartut suliasanut piumasagaataasunik naammassinnissinnaanersusi.

Kommuni tassaavoq atorfinitsitsisutut oqartussaasoq pisin-naatitaallunilu ataatsimik aappariinnilluunniit inuussutissarsiu-tigalugu ilaquatariittut paaqqinnittartussatut atorfinitsitsinnaasoq. Perorsaanermut tunngasumik ilinniagaqartuunngikkuit, immikkut akuersissummik qinnuteqarsinnaatitaavutit tamannalu pissaaq kommuni aamma PIP (Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat) suleqatigalugit.

Naak atorfiup nassuiarneqarnerani ilaquatariit taaneqaraluartut, ilaquatariit atorfinitsinneqartannngillat kisianni inuk ataaseq

imaluunniit inuit marluk suliassamut akisussaasuusarput. Atorfinitsinneqarnermut atatillugu allaganngorlugu paarsinermut isumaqatigiissummik atsioqatigiittoqassaaq angajoqqaarsiat kommunillu akornanni.

Ilaqutariit paarsinermut isumaqatigiissutaat sunaava ?

Ilaqutariit paarsinermut isumaqatigiissutaat tassaavoq kommunip aamma ilaqutariit paarsisussat akunnerminni paasissutissat pisariaqartut pillugit atsioqatigiinnerat.

Ilaqutariit paarsinermut isumaqatigiissutaat ilaatigut makkuninnga imaqarpoq:

Angajoqqaarsiaasut aqqi najugaallu, meeqqap/meeqqat paarisat aqqi, akuerineqarfiup ullua sulinermut aamma akissarsiaqarnermut atugassarititaasut. Kaasarfimmiut atisarsiutissallu annertussusiat pillugit paasissutissat. Sillimmasiinermit tunngasut aamma isumaqatigiissutit kommunip nakkutilliineranut tunngassuteqartut. Isumaqatigiissutit pillugit kommunimi annertunerusumik paasissutis-sarsisinnaavutit.

Inuussutissarsiutigalugu paarsisartutut qinnuteqarninni atatillugu meeqqat paaqqutarineqarnissaannut immikkut ilisimasaqarnerlutit / misilittagaqarlutit ilanngullugu kommunimut nalunaarutigissavat soorlu;

meeqqat ukiui aalajangersimasut – mikisuuppata, ukiui akunnattuuppata imaluunniit inuusuttuaraappata, Innarluuteqartunik sullissineq – meeqqat inuusuttullu qanoq innarluuteqartut misilittagaqarfigalugit sullissimaneritit.

Tamanut pitsannerpaassaaq kommuni ilisimatitsissallugu paaqqutarinninnermi immikkut ilisimasaqarnerlutit / misilittagaqarlutit, taamaalilluni siunertamik naappertuulluartumik kommuni meeraq inissinneqartussaq isumagissavaa.

Angajoqqaarsiaanermut isumaqatigiissut ukiut tamaasa nalilerneqartassaaq angajoqqaarsianit aamma kommunimit atsiorneqassalluni.

Ilaqutariinnik paaqqinnittussanik akuersissuteqartarneq

Ilaqutariinnik paaqqinnittussanik akuersissut tassaavoq allaganngorlugu akuersissut, meeqqamut imaluunniit inuusuttumut inissinneqarsimasumut ataatsimut tunngasoq.

Ilaqutariinnik paaqqinnittussanik akuersissut ilaatigut makkuninnga imaqarpoq:

Angajoqqaarsiaasut aqqi najugaallu, meeqqap/meeqqat paarisat aqqi, angajoqqaat aqqi najugaallu tamatumunnga ilanngullugit akisussaallutik angajoqqaajusut pillugit paasisutissat, piffissaq paarsiffissap sivisussusia aamma ulloq akuerineqarfiusoq.

Ilaqutariit paaqqinnittussat kommunimit akuerineqannginneranni ilaqutariit akuersissummik qinnuteqartunut tunngasunik kommuni sukumiisumik misissuissaaq. Kommuni piginnaatitaavoq akuersissut arsaarinnissutigisinnaallugu atorunnaarsissinnaallugulu, paaqqinnissamut piumasaqaataasut ilaqutaariinni paarsisuni naammassineqarsinnaajunnaarsimappata.

Akuersissut kommunimit atsiorneqassaaq.

Angerlarsimaffik aamma iliuusissanik pilersaarut

Inuussutissarsiutigalugu ilaqutariit paaqqinnittussatut angerlarsimafiit / angerlarsimaffissi suliffiulissaaq taamaattumillu ullup unnuallu nalunaaquttap akunnerini 24-iusuni atugassaritineqassalluni. Tammanna imatut isumaqarpoq meerarsiasi / meerarsiasi angerlarsimaffimmi paarineqassasut allamik suliffeqartoqarnani, taamaanngippat allamik inuussutissarsiutigalugu suliffeqarnissamik kommunimit immikkut akuersissummik tunineqarsimassaait. Allamik inuussutissarsiutigalugu suliffeqarneq taamaallaat pisinnaavoq meerarsiaq / meerarsiat ullup ingerlanerani paaqqinnittarfimmiittarpata imaluunniit atuartuuppata.

Inuussutissarsiutigalugu ilaqutariittut paaqqutarinnittuuneq misigisutsitigut aamma ulluinnarni suliassaavoq imminut annertuummik piunasaqarfiuvoq, tassami suliassat pingaarnersaraat isumagininnikkut siunertalimmik paarsinissaq paaqqutarinninnissarlu meeqqanik aamma inuusuttunik tarnimikkut annertuumik innarlerneqarsimasunik sumiginnagaasimasunillu imaluunniit meeqqanik inuusuttunilluunniit timimikkut imaluunniit tarnimikkut innarluutilinnik angerlarsimaffik atorlugu paarsineq. Illit ilaqttavillu suliassaq piareer-simaffigisariaqarparsi, tamatumani ilissinnut piunasaqaataavoq inooriaasermi atukkassinni tarnissigullu nukittuusariaqarlusi. Ajornartorsiutinik nalaataqartaraluarlusi kommuni aamma meeqqap / meeqqat angajoqqaavii suleqatigisinnaasariaqarpasi aamma meerarsiaq / meerarsiat tikilluaqqusaasutut ilaqutariinnilu ilaasutut misigisimassapput.

Kommunip meerarsiamut ataatsimut tunngasumik iliuusissanik pilersaarusiussaaq angajoqqaat, angajoqqaarsiat aamma meerarsiaq

peqatigalugit malitassamik. Iliuusissatut pilersaarut suliarineqassaaq meeqqap imaluunniit inuusuttup pisariaqartitai qitiutillugit, pisariqartitat tunngavigalugit iluarsivigineqarsinnaasunik aamma paaqqinninnermut tunngasunik allanngortoqaraangat. Tamatutaaq pilersaarummi allaaserineqassapput inissiinerup siuliani aamma inissiinerup ingerlanerani aammattaaq angerlartitsinerup nalaani angerlartitsinerullu kingorna pissutsit atuuttut.

Iliuusissanik pilersaarut meerarsiaq / meerarsiat aamma ilaqutariit pillugit assigiinngitsorpassuarnik isumaqatigiissutinik imaqarpoq.

Pingaaruteqarpoq meerarsiap pisariaqartitaasa eqqummaariffigineqarnissaat. Isumaqatigiissutit assigiinngitsut makkuninnga imaqarsinnaapput:

Kommunip meerarsiamut tunngatillugu suut ikiorsiisutigisinnaaneraa aamma illit / ilissi inuussutissarsiutigalugu ilaqutariit paaqqinnittutut suut suliarissanerisi meerarsiap / meerarsiat immikkut ittumik paaqqutarineqarnissaanut aamma isumagineqarnissaanut tunngasunik. Iliuusissatut pilersaarut aammattaaq imaqarpoq isumaqatigiissutinik allanut tunngassuteqartunik meerarsiamut / meerarsianut tunngasunik, soorlu ulluunerani paaqqinnittarfimmut, atuarfimmut il.il. tunngasunik. Iliuusissatut pilersaarut allagaavoq kommunimit, angajoqqaanit (akisussaallutik angajoqqaajusunit) aamma inuusuttumik 15-inik ukioqalereersimasumik atsiorneqartussa.

Pisinnaatitaavutit kommunimiit siunnersorneqarnissannik aamma ilitsersorneqarnissannik paarsinnut aamma atorfinitsitaaninnut tunngatillugu.

Meeqqanik inuusuttunillu immikkut isumagineqarnissamik paaqqutarineqarnissamillu pisariaqartitsisunik inissiineq

Nalinginnaasumik kommunip inuussutissarsiutigalugu paarsisartut atortassavai meeqqanik inuusuttunillu annertuumik tarnimikkut aamma sumiginnagaasimasunik inissiinermini imaluunniit meeqqanik inuusuttunillu timimikkut imaluunniit tarnimikkut annertuumik innarluutilinnik inissiivittut. Pineqartut tassaasinnaapput timikkut nakuuserfigineqarsimasut, tarnikkut innarlerneqarsimasut, paarinerlugaaneq imaluunniit kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimasut.

Tamakku kingunerisaasa takussutissartai assigiinngitsutigut amerlasuujupput apeqqutaalluni meeqqap / inuussuttup qassinik ukioqarnera tunngaviulluni sumiginnagaanerup qanoq ittuunera qanorlu annertutiginera apeqqutaalluni. Kommunip meeraq imaluunniit inuusuttoq annertuumik sumiginnagaasimasoq imaluunniit tarnimigut innarligaasimasoq imaluunniit annertuumik innarluutilik taamaattumillu immikkut paaqqutarisariaqarluni isumagisariaqarlunilu, taava kommunip iliuusissanik pilersaarusiussaaq suliassamut tassunga tunngarpiartumik, ilissi inuussutissarsiutigalugu ilaqutariit paaqqinnittussatut meerarsiasinnut tunngatillugu suliassassinnik. Tassa ilissi inuussutissarsiutigalugu ilaqutariit paaqqinnittussatut sumik ilinniagaqarsimanersi imaluunniit misilittagaqarneri tunngavigalugit paaqqutarinninneq ingerlanneqassaaq. Ilimagisariaqassavarsi angajoqqaat, ulluunerani paaqqinnittarfik aamma atuarfik il. il. annertungaatsiartumik suleqatiginissaat.

Inissiineq iserternerlu

Kommunip ilinnik / ilissinnik atorfinitsitsinnginnermini aamma meerarsiap / meerarsiallu ilissinnut inissinnerannut atatillugu naatsorsuutigissavarsi kommunimi oqaloqatigiinnerit ataatsimiinnerillu arlallit peqataaffigissallugit. Ilissinnut neriuutigineqartut annertupput tamatumunnga ilaallutik piginnaaneqarneri tassami kommuni pisussaaffeqarpoq meerarsiap / meerarsiat ilissi angerlarsimaffissinni ajunnginnerpaamik atugaqarnissaat kulakkiisallugu.

Kommunip paarineqartussamik inissiinnerminut atatillugu qulakkeertussaavaa atortussat pisariaqartitat ilaatissallugit soorlu siniffik, atisat pisariaqartut il.il.. Meeqqamut pitsaanerpaajussaaq nammineq pigisani sungiusimasani nuannarisanilu nassarunigit.

Nerisarqarneq ineqarnerlu

Malittarisassat malillugit kommunip qulakkeertussaavaa meerarsiap ulluinnarni inuuniarnermi atugassarititaasut isumagissallugit soorlu akileraarutitaqanngitsunik nerisarqarnermut tapiissutitigut, aammattaaq qulakkiissallugit atisarsiutissat kaasarfimmiussallu, tamakku ilissi meerarsiaq peqatigalugu nakkutigissavasi. Malittarisassat pillugit kommunimut sukumiinerusumik paasiniaagitsi.

Attaveqatigiissinnaaneq

Kommunip angajoqqaat, angajoqqaarsiat aamma meerarsiaq suleqatigalugit angajoqqaanut attaveqatigiissinnaaneq isumagissavaa. Attaveqatigiissinnaanermut isumaqatigiissummi allassimas-

sapput qanoq qanorlu ililluni aqqissuussineq ingerlanneqas-
sanersoq, aammattaaq qanoq akulikitsigisumik imaluunniit qanoq
killeqartigisumik attaveqaatigiinneq ingerlassanersoq tamatumani
apeqqutaatillugu meeqqap imaluunniit inuusuttup pisariaqartitsinera
amma inissiisimanerup qanoq ittuunera apeqqutaatillugu.

Akissarsiat

Atorfinitsisisup tassa kommunip inuussutissarsiutigalugu ilaqutariit
paaqqinnittut akissarsisittassavai isumaqatigiissutit atuuttut
tunngavigalugit. Akissarsiat akileraarutaasussaapput aningaasar-
sialeriffillu aqqutigalugu akilernerqartassallutik. Akissarsisinne-
qartassaatit ataatsimik marlunnilluunniit meerarsiaqarnersutit
tunngavigalugu. Pingasunik meerarsiaqassaguit kommunip illit
amma katissimanngikkaluarlugu inooqatigisallu ataatsikkut
atorfinitsissavaasi, immikkullu akissarsitinneqartassaasi. Akissarsiat
pillugit annertunerusumik kommunimut paasiniaagit.

Sulinngiffeqarneq (ferie)

Illit / ilissi sulinngiffeqarsinnaatitaavusi akissarsiasi pigiinnarlugit
imaluunniit sulinngiffeqarnersiuteqarlutit / -si pineqartumi malittari-
sassat atuuttut tunngavigalugit. Kommuni aperiuk makku pillugit:
s.a. ullunik sulinngiffeqarfissanik qatersineq, sulinngiffeqarnissamut
siumoortumik ilimasaarinissaq il. il..

Kommuni iliuusissatut pilersaarummi qulakkiissava meerarsiap
ilaqutariit paaqqinnittut ilagalugit sulinngiffeqassanersoq imaluunniit

kommuni allatut aaqqissuussissanerluni ilaqtariit paaqqinnittut sulinngiffeqarneranni.

Erninermut atatillugu sulinngiffeqarneq

Naartunermut, erninermut meeravissiartaarnermullu atatillugu sulinngiffeqarsinnaatitaavutit akissarsiat nalinginnaasut pigiinnarlugit, tamatumunnga malittarisassat atuuttut tunngavigalugit.

Erninermut atatillugu sulinngiffeqarsinnaaneq pillugu kommunimut annertunerusumik paasiniaagit.

Illit / ilissi kommuni suleqatigalugu nammineq aalajangersinnaavarsi erninerup nalaani aamma ernereernerup kingorna sulinngiffeqarnermi meerarsiasi ilissinniitiinnassanerlugu imaluunniit kommunimit oqilisaanneqarnissarsi toqqarsinnaavarsi. Nalinginnaasumilli meerarsiamut pitsaanerusarpoq taamatut pisoqarnerata nalaani angajoqqaasianiiginnarneq, taamaalilluni ilaqtariit avataannut inissittutut misigisimanginniassammat, taamaattumik pisariaqarpoq illit kommuni peqatigalugu isummensorluarnissarsi siusinaartumillu periarfissanik misissuinissarsi.

Napparsimaneq

Sivisunerusumik napparsimanermi imaluunniit napparsimarulunermi napparsimavimmut uninngatitaanermik kinguneqartumik imaluunniit oqilisaanneqarnissamik pisariaqartitsiguit meerarsiat angerlarsimaffinni paarisinnaanagu, nakorsamit allagartarlerneqarlutit kommunimut ikiorneqarnissannik qinnuiginnissinnaavutit.

Akissarsiatit piginnarlugit ullut 12 tikillugit sulinngiffeqar-sinnaatitaavutit meeqqat imaluunniit meerarsiat napparsimavimmi uninnganeranut atatillugu, nakorsamit allagartaq kommunimut tunniutissavat. (Ingialluinermi angalanermut aningaasartuutit napparsimaviup akilissavai)

Ineqarneq

Inuussutissarsiutigalugu paaqqinnittut atorfinitsinneqarnermi piunasaqaataavoq nammineq ineqareernissaq. Angerlarsimaffik naleqquttuussaaq tassanilu meerarsiamut ataatsimut amerlanernulluunniit immikkut inissaqassaaq. Angerlarsimaffik ineqartunut peqqinnissamut akornutaassanngilaq. Atorfininnermut atatsillugu inissaqartitsisoqanngilaq.

Nipangiussisussaataaneq

Inuussutissarsiutigalugu ilaquataariittut paaqqinnittussatut atorfinitsin-neqaruit meerarsiartaarlusilu taava illit / ilissi nipangiussisus-saatitaanermik atsiugaqassaasi. Tamanna imatut isumaqarpoq illit / ilissi pissutsit meerarsiamut namminermut imaluunniit meerarsiap ilaquataanut allanut paasissutissat tungassuteqartut allanut oqaluuserissanngikkisi. Kisianni illit / ilissi pisussaavusi iliuusissanik pilersaarummi suleqatigissassitut allassimasut paasissutissanik tuniorarsallugit suleqatigissallugillu. Nipangiussisussaataanerup siunertai aamma imarisai pillugit kommunimut annertunerusumik paasiniaagit.

Sumiginnaaneq pillugu meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu ilitsersuummi atuarit uani www.nanoq.gl/ilapi tooruk inatsisiliorneq, tooruk meeqqanut inuusuttunullu tunngasut, tooruk meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu ilitsersuut.

Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik, Postboks 260, 3900

Nuuk, Grønland

Tlf 345000, Fax 32 45 47, ilapi@gh.gl, www.nanoq.gl/ilapi